

Uchwała Nr XLIV/361/2024 Rady Powiatu Hajnowskiego z dnia 18 stycznia 2024 r. w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia mandatu radnego z powodu utraty prawa wybieralności

Na podstawie art. 383 §1 pkt 2 i § 2 w zw. z art. 10 § 1 pkt 3 lit. b oraz art. 11 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2408) w zw. z art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1526¹⁾) uchwała się, co następuje:

§ 1. Stwierdza się wygaśnięcie mandatu radnego Rady Powiatu Hajnowskiego Pana Bogusława Szczepana Łabędzkiego z powodu utraty prawa wybieralności.

§ 2. Zobowiązuje się Przewodniczącego Rady Powiatu Hajnowskiego do niezwłocznego przesłania uchwały Wojewodzie Podlaskiemu, Komisarzowi Wyborczemu w Białymstoku oraz doręczenia radnemu Panu Bogusławowi Szczepanowi Łabędzkiemu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Eugeniusz Saczko

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. z 2023 r., poz. 572.

Uzasadnienie

Pan Bogusław Szczepan Łabędzki w wyniku wyborów, które odbyły się w dniu 21 października 2018 r. został wybrany radnym Powiatu Hajnowskiego. Pan Bogusław Szczepan Łabędzki złożył ślubowanie na I sesji Rady Powiatu VI kadencji w dniu 20 listopada 2018 r.

Pan Bogusław Szczepan Łabędzki w formularzu zgody na kandydowanie do Rady Powiatu Hajnowskiego wpisał adres zamieszkania w Hajnówce.

Zgodnie z treścią art. 383 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy – dalej powoływanej jako Kodeks Wyborczy, jedną z przyczyn wygaśnięcia mandatu radnego jest utrata prawa wybieralności. W przypadku wystąpienia takiej sytuacji rada, zgodnie z dyspozycją art. 383 § 2 Kodeksu Wyborczego, w drodze uchwały stwierdza wygaśnięcie mandatu radnego.

Zgodnie z przepisem art. 11 § 1 pkt 5 Kodeksu Wyborczego prawo wybieralności (bierne prawo wyborcze) w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego przysługuje osobie posiadającej prawo wybierania tych organów. Natomiast zgodnie z treścią art. 10 § 1 pkt 3 lit. b Kodeksu Wyborczego prawo wybierania (czynne prawo wyborcze) posiada w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego rady powiatu i sejmiku województwa - obywatel polski, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat, oraz stale zamieszkuje na obszarze, odpowiednio, tego powiatu i województwa.

Przepisy te nie wiążą zatem biernego i czynnego prawa wyborczego z faktem zameldowania w danym powiecie, a z faktem „stałego zamieszkiwania”. Wymóg ten należy wypełniać zarówno na dzień wyborów jak i przez cały okres kadencji.

W art. 5 pkt 9 Kodeksu Wyborczego zdefiniowano pojęcie „stałe zamieszkiwanie” jako zamieszkanie w określonej miejscowości pod oznaczonym adresem z zamiarem stałego pobytu.

Naczelny Sąd Administracyjny, w wyroku z 11 października 2017 r., sygn. akt II OSK 2082/17 przyjął: *„o miejscu zamieszkania dla określenia praw wyborczych decydują dwie przesłanki: przebywanie w znaczeniu fizycznym w określonej miejscowości pod oznaczonym adresem oraz zamiar stałego pobytu w tym miejscu. **Na stałość pobytu w danej miejscowości wskazuje skupienie w niej życiowej aktywności związanej nie tylko z pracą, ale również z rodziną. Natomiast rozpatrując zamiar przebywania w oznaczonej miejscowości należy mieć na uwadze nie tylko wewnętrzne***

przekonanie danej osoby czy jej zapewnienia, ale również to, aby wystąpiły konkretne i sprawdzalne zachowania będące wyrazem deklarowanego zamiaru. Przy ustalaniu miejsca zamieszkania istotną rolę ma czynnik życia rodzinnego, zaś fakt przebywania w innej miejscowości w związku z wykonywaną pracą zawodową bądź inną działalnością nie może mieć decydującego znaczenia, jeżeli nie idzie o koncentrację życia rodzinnego”.

W wyroku 4 lipca 2017 r. Naczelny Sąd Administracyjny (sygn. akt II OSK 862/17) uznał, że „decydujące dla ustalenia miejsca zamieszkania kandydata w wyborach samorządowych jest jego centrum interesów życiowych (przede wszystkim rodzinnych i majątkowych), nie zaś miejsca zameldowania na pobyt stały czy też miejsce wpisania do rejestru wyborców.”

W wyroku z dnia 19 maja 2016 r. Naczelny Sąd Administracyjny (sygn. akt II OSK 689/16) wskazał, że „Instytucja zameldowania ma charakter wyłącznie ewidencyjno-porządkowy i nie można utożsamiać miejsca zamieszkania z miejscem zameldowania na pobyt stały, z czynnością zameldowania nie wiąże się nabycie jakichkolwiek praw i obowiązków.” W tym samym wyroku Sąd stwierdził, że „Nie ma także znaczenia rozstrzygającego w kontekście oceny posiadania prawa wyborczego wpis do rejestru wyborców ani też miejsce opłacania podatków.” a nadto, że „Ustalenie miejsca zamieszkania na potrzeby oceny posiadania (lub nie) prawa wybieralności przez radnego nie może opierać się na zaszcłościach ani na zamiarach, których zrealizowanie nastąpić może w niedającym się określić czasie.”

Jak wskazał Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach w wyroku z 27 lutego 2017 r. (sygn. akt IV SA/Gl 1181/16) „sam zamiar stałego pobytu w danej miejscowości nie stanowi jeszcze o zamieszkanianiu, musi być on nierozzerwalnie powiązany z przebywaniem w danej miejscowości, i to z takim przebywaniem, które ma cechy założenia tam ośrodka swoich interesów życiowych. O stałości pobytu danej osoby w konkretnej miejscowości decyduje przede wszystkim takie przebywanie tej osoby, które spełnia wskazaną wyżej cechę, czyli założenia i prowadzenia tak ośrodka swoich życiowych interesów.”

W dniu 18 grudnia 2023 r. do Przewodniczącego Rady Powiatu Hajnowskiego wpłynęła interpelacja jednego z radnych w sprawie miejsca zamieszkania m. in. Radnego Bogusława Szczepana Łabędzkiego ze wskazaniem na brak spełniania tego wymogu „w chwili składania oświadczeń i zmiany miejsca zamieszkania w trakcie kadencji”. W interpelacji wskazano na obowiązek spełniania przez radnego warunku stałego zamieszkiwania na terenie Powiatu hajnowskiego w kontekście wymogu o jakim mowa w art. 10 § 1 pkt 3 lit. b w zw. z art. 11 § 1 pkt 5 Kodeksu Wyborczego. Następnie Przewodniczący Rady Powiatu Hajnowskiego przekazał interpelację Staroście

Hajnowskiemu w celu uzyskania informacji o miejscu stałego zamieszkania przez radnych objętych interpelacją (tj. m. in. Radny Bogusław Szczepan Łabędzki). W dalszej kolejności Starosta Hajnowski, w odpowiedzi na w/w interpelację zwrócił się do Radnego Pana Bogusława Szczepana Łabędzkiego z prośbą o udzielenie odpowiedzi na interpelację. Radny Bogusław Szczepan Łabędzki pismem z dnia 2 stycznia 2024 r. poinformował, że cyt.: „*że od kwietnia 2018 r. moja sytuacja związana z miejscem zamieszkania nie zmieniła się*”. Dla potwierdzenia faktu miejsca zamieszkania na terenie miasta Hajnówka Radny wskazał następujące argumenty:

- fakt korzystania we wskazanym okresie z biernego i czynnego prawa wyborczego na terenie miasta Hajnówka w wyborach samorządowych w 2018 r., w wyborach parlamentarnych w 2019 r. i 2023 r., w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2019 r. oraz wyborach Prezydenckich w 2020 r.;

- brak kwestionowania faktu zamieszkania przez instytucje państwowe, takie jak ZUS czy Urząd Skarbowy oraz notariusza w podczas czynności notarialnych;

- kierowanie Stowarzyszeniem „Inka”, z siedzibą w Hajnówce,

- związanie ze wspólnotą wyznaniową na terenie Hajnówki,

- uiszczenie opłaty na terenie Komendy Powiatowej Policji w Hajnówce z tytułu nałożonego mandatu karnego,

- wystąpienie w postępowaniu administracyjnym o wycięcie dwóch drzew oraz prace realizowane na użytkowanej działce należącej do Rodziny Ogrodów Działkowych w Hajnówce.

Jak wskazał Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 7 października 2020 r. (sygn. akt II OSK 2137/20) „*Organ stanowiący gminy podejmując uchwałę ma obowiązek sporządzenia jej uzasadnienia, ponieważ warunkuje to kontrolę organów nadzoru i kontrolę sprawowaną przez sądy administracyjne. Skoro bowiem do podstawowych obowiązków sądów administracyjnych należy eliminowanie wszelkich rozstrzygnięć administracji publicznej, które nie są wynikiem wszechstronnej i starannej analizy stanu faktycznego i prawa, to sąd ma prawo badać powody, które legły u podstaw każdego rozstrzygnięcia zaskarżonego do sądu.*”.

Czyniąc zadość obowiązkowi uzasadnienia należy wskazać, iż analiza złożonych przez Radnego wyjaśnień nie daje podstaw do uznania, iż wypełniał on przesłanki determinujące prawo wybieralności do Rady Powiatu hajnowskiego. Mianowicie podnoszone przez Radnego Bogusława Szczepana Łabędzkiego argumenty mające świadczyć o miejscu zamieszkania na terenie Powiatu hajnowskiego, w żaden sposób nie świadczą jakoby na jego terytorium znajdowało się centrum życiowej aktywności w/w osoby. Przede wszystkim Radny nie wskazał dokładnego miejsca

zamieszkania, jedynie w sposób lakoniczny stwierdził, że nie uległo ono zmianie od kwietnia 2018 r., co nie zmienia faktu, iż nie wskazał konkretnego miejsca stałego zamieszkiwania na terenie Powiatu hajnowskiego. Okoliczności takie jak kierowanie Stowarzyszeniem, związanie ze wspólnotą wyznaniową, czy zainicjowanie postępowania administracyjnego dotyczącego wycięcia dwóch drzewek na użytkowanej przez Radnego działce należącej do Rodziny Ogródków Działkowych, nie wskazują i nie świadczą o miejscu stałego zamieszkania Radnego. Na marginesie zaznaczenia wymaga, iż Rodziny Ogródki Działkowe nie dają możliwości zamieszkiwania na ich terenie, a wyłącznie umożliwiają rekreację. Podobnie, jak wynika z orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego, fakt uiszczania danin publicznych na terenie powiatu również nie stanowi dowodu zamieszkania danej osoby na terenie własności ZUS czy US. Wskazane przejawy aktywności mają incydentalny charakter i nie pozostają w związku ze stałym zamieszkiwaniem na terenie Powiatu hajnowskiego. Oceniając tę kwestię z perspektywy ustalenia centrum życiowej aktywności Radnego, wskazać należy, iż nie są to fakty świadczące o codziennej koncentracji zarówno obowiązków zawodowych jak i tzw. spraw życia codziennego takich jak: miejsce pracy, przebywania po pracy, miejsce z którego i do którego taka osoba udaje się odpowiednio przed i po pracy, miejsce gdzie zamieszkują członkowie rodziny takiej osoby, miejsce gdzie dzieci uczęszczają do szkoły i na zajęcia dodatkowe.

W wyroku z dnia 11 października 2017 r. (sygn. akt II OSK 2082/17) Naczelny Sąd Administracyjny przyjął:

„1. O miejscu zamieszkania dla określenia praw wyborczych decydują dwie przesłanki: przebywanie w znaczeniu fizycznym w określonej miejscowości pod oznaczonym adresem oraz zamiar stałego pobytu w tym miejscu. Na stałość pobytu w danej miejscowości wskazuje skupienie w niej życiowej aktywności związanej nie tylko z pracą, ale również z rodziną, natomiast rozpatrując zamiar przebywania w oznaczonej miejscowości należy mieć na uwadze nie tylko wewnętrzne przekonanie danej osoby, czy jej zapewnienia, ale również to, aby wystąpiły konkretne i sprawdzalne zachowania będące wyrazem deklarowanego zamiaru.

2. Przy ustalaniu miejsca zamieszkania istotną rolę ma czynnik życia rodzinnego, zaś fakt przebywania w innej miejscowości w związku z wykonywaną pracą zawodową bądź inną działalnością nie może mieć decydującego znaczenia, jeżeli nie idzie za tym koncentracja życia rodzinnego.”

Przyczyną złożenia interpelacji przez radnego były liczne zapytania mieszkańców Powiatu hajnowskiego, którzy wskazywali na fakt niezamieszkiwania Radnego Bogusława Szczepana

Łabędzkiego na terenie Powiatu hajnowskiego. Wyjaśnienia złożone przez Radnego nie potwierdzają faktu zamieszkiwania na terenie Powiatu hajnowskiego podczas kadencji. Zdecydowanie, okoliczności wskazane w wyjaśnieniach złożonych w piśmie z dnia 2 stycznia 2024 r. wskazują na okolicznościowy i incydentalny charakter czynności wykonywanych na terenie Powiatu hajnowskiego, które nie są związane z wykonywaniem codziennych życiowych czynności. Wyjaśnienia wskazują na ewidentny fakt niezamieszkiwania na terenie Powiatu hajnowskiego. Ponadto z informacji uzyskanych od mieszkańców oraz członków Rady wynika, że Radny Bogusław Szczepan Łabędzki nie zamieszkuje nieprzerwanie przez okres kadencji na obszarze Powiatu hajnowskiego. Centrum interesów życiowych Radnego przeniosło się poza obszar Powiatu hajnowskiego. Radny pracuje w Białymstoku w Instytucie Pamięci Narodowej, dzieci Radnego uczęszczają do szkół i placówek oświatowych zlokalizowanych poza terenem Powiatu hajnowskiego, zarówno do pracy Radny przyjeżdża z obszaru leżącego poza Powiatem hajnowskim jak i do miejsca faktycznego zamieszkania (poza obszarem Powiatu hajnowskiego) wraca po pracy. Radny i jego rodzina zamieszkują i koncentrują swoje codzienne życiowe aktywności poza terenem Powiatu hajnowskiego.

Ogół przytoczonych powyżej okoliczności, analiza złożonych przez Radnego Bogusława Szczepana Łabędzkiego wyjaśnień oraz treść orzeczeń wydanych przez Sądy Administracyjne na podstawie analogicznych stanów faktycznych pozwala jednoznacznie stwierdzić, iż Pan Bogusław Szczepan Łabędzki utracił prawo wybieralności, bowiem nie zamieszkuje stale na terenie Powiatu hajnowskiego.

W świetle powyższego podjęcie uchwały o stwierdzeniu wygaśnięcia mandatu Radnego jest zasadne.

Od niniejszej uchwały zainteresowanemu przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku. Skargę wnosi się za pośrednictwem Rady Powiatu Hajnowskiego w terminie 7 dni od daty doręczenia uchwały.